Het chaotische klimaatbeleid van RutteDrie

Posted on 16 maart 2019 by Syp Wynia

De ene dag worden kolencentrales gesubsidieerd, de volgende dag moeten ze dicht. Na verkiezingen worden bedrijven gespaard, maar als verkiezingen naderen moeten juist burgers ontzien. Het is om wanhopig van ter worden, dat emotiebeleid dat klimaatbeleid wordt genoemd. En toch is er hoop. De wal gaat het schip….

…keren, mag je aannemen. Als de klimaatscholieren gezelschap krijgen van klimaatwerklozen en klimaatdaklozen, dan trekt de klimaathype wel bij. En verkiezingen, die spelen hun eigen rol.

Niettemin: Nederland zigzagt wat af, als het om het klimaat gaat. Onder premier Ruud Lubbers begon het te spelen, maar was de klimaatverandering door menselijk toedoen vooral iets voor internationale conferenties, zoals in Rio (1992). Maar pas onder premier Jan Peter Balkenende, vanaf 2006, ging onder invloed van de campagne van de Amerikaanse goeroe Al Gore het klimaat echt leven in Nederland.

Het meest treffende effect was het 'Europese' gloeilampverbod. Het tekent ook de sfeer in Noord-West Europa rond het klimaat. Het gloeilampverbod is namelijk vooral symbolisch, het is het gevolg van een belangenuitruil tussen actiegroepen (Greenpeace, Al Gore) en het bedrijfsleven (Philips). Natuur, milieu en klimaat worden er nauwelijks of zelfs helemaal niet beter van, consumenten worden op kosten gejaagd en keuzevrijheid ontnomen en handige jongens en meisjes vullen hun zakken.

Draaien onder Rutte

Een opmerkelijke draai maakte Nederland onder de kabinetten-Rutte. Ten tijde van het eerste kabinet-Rutte (2010-2012) speelde het klimaat in het politieke debat nog niet zo'n rol. De economische crisis, die domineerde alles. Al eerder was zichtbaar geworden dat het klimaatdebat op en neer gaat met de conjunctuur. Het is in die zin een luxegoed. Het kwam op in de welvarende jaren 2006-2007, zakte weg in de crisisjaren 2008-2014 en kwam vanaf 2015, toen de economie herstelde, volop terug.

Ook in Nederland was 2015 het jaar van de terugkeer van het klimaat, nu meer dan ooit. Het tweede kabinet-Rutte had zich nog volledig gestort op het voldoen aan de Europese eisen voor het begrotingstekort, maar Brussel was in 2015 voldaan. Toen was er eind 2015 ook nog de klimaatconferentie van Parijs, waar voor het eerst een redelijk hard streefdoel werd vastgesteld: de temperatuur mocht nog maximaal twee procent stijgen.

Vanaf dat moment gingen de kabinetten-Rutte helemaal om. Meteen al onder het kabinet met de PvdA, vervolgens totaal in het derde kabinet-Rutte met – in die volgorde – D66, ChristenUnie en CDA.

Maar, zoals dat gaat met getuigenispolitiek en emotiebeleid: het Nederlandse klimaatbeleid was en is een warboel. Het beleid van belastingen en subsidies verandert voortdurend, waardoor consumenten en bedrijven steeds op het verkeerde been staan. De lobbyist die vandaag succesvol binnen weet te komen bij de regeringspartijen kan morgen weer worden afgetroeft door de lobbyist of activist die dan weer de Haagse en Hilversumse emoties succesvol weet te bespelen.

Een greep uit de warboel

De kabinetten-Balkenende steunden de bouw van nieuwe kolencentrales die nu gesubsidieerd worden om dicht te gaan. Staatssecretaris Eric Wiebes klaagde drie jaar geleden over 6 miljard weggegooid geld voor stekkerauto's die hij nu als minister verder wil subsidiëren. De Nederlandse staat handelt op grote schaal in aardgas en is ook een grote Europese gastransporteur, maar wil de Nederlandse consumenten tegen hoge kosten van het gas af dwingen.

Nederland stopt CO2 onder de grond, wat bijna niemand doet (want het is duur en zorgt niet voor minder CO2, je stopt het alleen weg). RutteDrie wil koploper in de wereld zijn, wat peperduur is, maar het klimaat niet helpt. RutteDrie beweert dat het Nederland economisch vooruithelpt, omdat de rest van de wereld Nederlandse klimaattechniek zal willen hebben. Maar welke dan?

Nederland wil van het gas af omwille van 'Groningen' – alsof er nergens anders gas zou zijn – en ziet een alternatief in aardwarmte, dat volgens het Staatstoezicht op de Mijnen echter evenzeer tot aardbevingen kan leiden. Nederland subsidieert het stoken van hout, terwijl dat slecht is voor het klimaat, de natuur èn het milieu.

Nederland wil alles doen voor het klimaat, maar koopt – hoe goed de redenen ook

moge zijn – een stuk van vliegmaatschappij AirFrance/KLM om te voorkomen dat er minder boven Nederland gevlogen wordt. Nederland wil niet aan de kernenergie, terwijl dat voor het klimaat een uitkomst zou zijn.

En kosteneffectief is het zelden of nooit, dat Nederlandse klimaatbeleid. Dan kijk je wat het minste kost, de minste schade aanricht en het klimaat het beste dient. Als je dat werkelijk zou doen zou je niet houtstook subsidiëren en gasaansluitingen verbieden. De waan van de dag regeert. Het is om wanhopig van te worden.

Stemmingen en humeuren

Dat het allemaal emotiebeleid is, en dus wisselt met de stemmingen en humeuren, mag ook blijken uit het feit dat het regeerakkoord van RutteDrie allerlei ambitieuze maatregelen bevat, maar dat er pas nu, anderhalf jaar later, wordt gekeken wat dat voor gevolgen heeft voor de portemonnee van de Nederlanders. Welnu: dat blijkt het begin van een volgend rondje chaos.

De eerste chaos bestaat er uit, dat de economische rekenmeesters (van het Centraal Planbureau) en de klimaatrekenmeesters (van het Planbureau voor de Leefomgeving) niet dezelfde klimaatplannen hebben doorgerekend en ook nog eens reeksen voornemens om soms duistere reden buiten beschouwing hebben gelaten. De tienduizenden euro's die huizenbezitters moeten 'investeren' als hun huis 'van het gas af' moet zitten er bijvoorbeeld niets eens bij. Geen wonder dat de inkomenseffecten 'meevallen'.

Toch waren die inkomenseffecten voor de regeringspartijen van RutteDrie nog wel zo schrikken, dat ze een week voor de Statenverkiezingen van 2019 het beleid nog maar eens omgooiden. Nu hoeven burgers plots minder gaan betalen, en bedrijven juist meer. De CO2-heffing voor bedrijven komt er toch, al zegt premier Rutte wel dat het een 'verstandige' heffing moet zijn. Dus weer een draai, al is het ongewis hoe die er uiteindelijk uitziet.

Mijn verwachting luidt, dat op enig moment het gezond verstand toch heus zal terugkeren. Een beetje, op zijn minst. Zodat de meest wonderlijke maatregelen worden geschrapt en eventueel worden vervangen door betere, die misschien wel helpen, maar het land niet aan de bedelstaf brengen.

Mijn optimisme is ook een beetje gestoeld op het idee dat de klimaathype, zoals gezegd, conjunctuurgevoelig is. Zolang het goed gaat met de economie willen scholieren en hun leraren nog wel de straat op voor het klimaat, maar de animo loopt al gauw terug als de eerste klimaatwerklozen en de eerste klimaatdaklozen ook de straat op gaan. Tegen die tijd draait RutteDrie weer bij. En verkiezingsuitslagen, die kunnen natuurlijk ook hun effect hebben.

In Café Weltschmerz nam ik samen met interviewer Coen de Jong een actuele special op van Wynia's Week voor YouTube, helemaal gewijd aan het chaotische klimaatbeleid van RutteDrie. Het gesprek duurt 52 minuten. Maar vele duizenden kijkers keken dit gesprek al uit. Waarvoor dank. Ook kijken? scroll naar boven.